

Martinů

František Muzika: caricature of Martinů

'I imagine music as light. Shadows form naturally according to the angle of light, but I don't make darkness to create light out of it. Light = joy and life.'

Bohuslav Martinů (1943)

In the year 2009 it will have been fifty years since the death of the Czech composer Bohuslav Martinů (born 1890 in Polička, died 1959 in Liestal, Switzerland). Martinů made his mark in the history of music as one of its most important representatives in the twentieth century. He was the first modern Czech composer to win recognition in the environment of avantgarde Paris, where he moved in 1923. He left the city on the Seine only under the threat of Nazi occupation in 1940, finding a new place of work in the USA. A great torment for him was the fact that in the final decade of his life political developments prevented him from returning to his homeland. In the end he found the peace, inspiration, and safe haven he needed in Pratteln, Switzerland at the country home of his friend and patron, the conductor Paul Sacher. And it was not far from there, in 1959, that he died. With his unusually rich and stylistically varied output of more than four hundred works Martinů reached into practically all compositional forms and genres. His bequest includes large symphonic works, concertos, chamber compositions, and stage works as well as smaller pieces. The final, culminating period of his output is a synthesis of all his previous tendencies, which reached their pinnacle in his last opera, *The Greek Passion*.

Fenomén Martinů

„Hudba je pro mne představa světla, stíny se tvoří přirozeně podle úhlů světla; ale nedělám tmu proto, aby vzniklo světlo. Světlo = radost a život.“

Bohuslav Martinů (1943)

V roce 2009 uplynulo 50 let od smrti českého skladatele Bohuslava MARTINŮ (1890 Polička – 1959 Liestal, Švýcarsko). Do historie hudby dvacátého století se zapsal jako jeden z jejích nejvýznamnějších reprezentantů.

Byl prvním z českých moderních autorů, který se skladatelsky prosadil v prostředí avantgardní Paříže, kam odcestoval v roce 1923. Město nad Seinou opustil až pod hrozbou nacismu v roce 1940. Nové působiště našel v USA. Těžce nesl, že se na sklonku svého života nemohl z politických důvodů vrátit do své vlasti. Potřebný klid, inspiraci a bezpečné zázemí nakonec našel ve švýcarském Prattelnu na venkovském sídle přítele a mecenáše, dirigenta Paula Sachera. Nedaleko odtud také v roce 1959 zemřel.

Bohuslav Martinů zasáhl svou neobyčejně bohatou a stylově proměnlivou tvorbou (jeho katalog obsahuje více než 400 opusů) prakticky do všech kompozičních druhů a žánrů. V umělcově tvůrčím odkazu nacházíme rozsáhlá díla symfonická, koncertní, komorní, hudebnědramatická i drobné skladby. Závěrečné, vrcholné období jeho hudební tvorby je syntézou všech dosavadních tendencí, které vyvrcholily v jeho poslední opeře *Řecké pašije*.

Das Phänomen Martinů

„Musik ist für mich eine Vorstellung von Licht; Schatten entstehen naturgemäß je nach dessen Einfallswinkel. Aber ich mache keine Dunkelheit, um Licht entstehen zu lassen. Licht = Freude und Leben.“

Bohuslav Martinů (1943)

Im Jahr 2009 verstreicht das 50. Jahr seit dem Tod des tschechischen Komponisten Bohuslav Martinů (1890 Polička – 1959 Liestal, Schweiz), der in die Musikgeschichte des 20. Jahrhunderts als einer ihrer bedeutendsten Repräsentanten eingegangen ist. Er war der erste tschechische Autor, der kompositorisch im avantgardistischen Milieu von Paris, wo er sich 1923 niedergelassen hatte, groß herausgekommen ist. Die Stadt an der Seine hat er 1940 vor dem drohenden Naziregime verlassen, um in den USA ein neues Wirkungsfeld zu finden. Er hat schwer daran getragen, an der Neige seines Lebens aus politischen Gründen nicht in sein Vaterland zurückkehren zu können. Die notwendige Ruhe, Inspiration und sicheren Rückhalt hat er im schweizerischen Pratteln auf dem Landsitz seines Freundes und Mäzenen, des Dirigenten Paul Sacher gefunden. Unweit von dort ist er schließlich 1959 verstorben. Martinů hat mit seinem außerordentlich reichen und stilistisch vielgestaltigen Schaffen (sein Verzeichnis enthält über 400 Werke) praktisch alle kompositorischen Gattungen und Genres gestreift. In seinem schöpferischen Nachlass findet man umfangreiche Symphonie-, Konzert-, Kammer-, Klein- sowie musik- dramatische Kompositionen vor. Die abschließende, hohe Zeit seines musikalischen Schaffens ist eine Synthese aus allen bisherigen Tendenzen, die in seiner letzten Oper *Griechische Passion* gipfelt.

The Martinů Phenomenon

This exhibition was prepared by the National Museum – Czech Museum of Music with support from the Ministry of Culture of the Czech Republic

Výstavu připravilo Národní muzeum – České muzeum hudby za podpory Ministerstva kultury a Ministerstva zahraničních věcí ČR v roce 2009

Ausstellung vorbereitet vom Nationalmuseum – Tschechisches Musikmuseum mit Unterstützung der Ministerien für Kultur der Tschechischen Republik

Sharing in the exhibition / Na výstavě se podílely / Unter Mitwirkung von:

Česká centra
Institut Bohuslava Martinů, o. p. s.
Městské muzeum a galerie Polička – Centrum Bohuslava Martinů
Ministerstvo zahraničních věcí České republiky
Nadace Bohuslava Martinů v Praze
Národní galerie v Praze

Archiv Ministerstva zahraničních věcí České republiky
Archiv Národního divadla Brno
Archiv Jihočeského divadla České Budějovice
La Bibliothèque Nationale de France – Musée de l'Opéra Paris
Boston Symphony Orchestra Archive
Bregenzer Festspiele GmbH – Bregenz
Divadlo J. K. Tyla v Plzni
Library of Congress Washington
Národní divadlo v Praze
Národní divadlo Moravskoslezské v Ostravě
Národní muzeum – Historické muzeum (Archiv Národního muzea a Divadelní oddělení)
Moravské zemské muzeum Brno
Opéra National de Paris
Státní opera Praha
Uměleckoprůmyslové muzeum Praha
Volkstheater Rostock

Thanks go to / Poděkování patří / Danksagung an:

Lucie Berná, Aleš Březina, Antony McDonald, Daniel Dvořák, Anneliese Geiger, Dana Hávová-Záborská, Lucie Jirglová, David Junek, Florian Kradofer, Eva Wisten Schindler, Jolana Součková, Josef Jelínek, Marie-Jeanne Lecca, Pamela Howard, Pavel Horník, Iva Malíková, David Pountney, Zoja Seyčková, Karel Schwarzenberg, Ivan Štraus, Pierre Vidal, Intergram, o.s.

Photographers / Fotografie / Fotos von:

Ateliér Ströminger, Václav Beneš, Karl Forster, Dorit Gätjen, Josef Hradil, Pavel Křivánek, Christian Leiber, Jiří Nekvasil, Oto Palán, Oldřich Pernica, Petr Procházka, Josef Ptáček, Martin Stecker, Jaromír Svoboda, Robert Tichý

Project manager / Vedoucí projektu / Projektleiterin: Dagmar Fialová

Author of the exhibition / Autorka výstavy / Autorin der Ausstellung: Kateřina Maýrová

Co-author / Spoluautorka / Mitautorin: Taťána Součková

Commissioner of the exhibition / Komisařka výstavy / Ausstellungskommissarin: Jana Vojtěšková

English translations: David R. Beveridge / Deutsch von: Jürgen Ostmeyer

Architectural design / Architektonické řešení / Architektonische Gestaltung: Daniel Dvořák, de-set studio

Visualization / Visualisation / Visualisierung: Marcel & Martin Stecker

Graphic design / Grafické zpracování / Grafische Bearbeitung: Milan Jaroš

Realization of exhibition / Realizace / Realisierung der Ausstellung:

Art Prague Centrum, s.r.o., AV Media, a.s., Destin, a.s., National Museum – Czech Museum of Music

NATIONAL MUSEUM
CZECH REPUBLIC
www.nm.cz

WITH THE CZECH PRESIDENCY
OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION
OFICIÁLNÍ DOPROVODNÁ AKCE ČESKÉHO PŘEDSEDNICTVÍ V RADĚ EVROPSKÉ UNIE

EU2009.CZ

THIS EXHIBITION IS PART OF THE PROJECT
SOUČÁST PROJEKT
DIE AUSSTELLUNG IST BESTANDTEIL DES PROJEKTS:

**martinů
revisited**
2009 / 50th anniversary
of the composer's death

PRESENTED IN COOPERATION WITH
VE SPOLUPRÁCI S
MITVERANSTALTER:

Ministry
of Foreign Affairs
of the Czech
Republic

ČESKÁ CENTRA
CZECH CENTRES

WITH SUPPORT FROM
S PODPOROU
MIT UNTERSTÜTZUNG:

Ministry
of Culture
of the Czech
Republic